

การจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศ
ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

University Management Towards Excellence of Rajamangala University of
Technology Rattanakosin

อมรรัตน์ เอกชานา¹, ฐิติมา โหล่ายอง² และ อธิษฐ์ สิริวริศรา³

Amornrat Akechowna¹, Thitima Holumyong² and Athithat Sirawaritsara³

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

College of Management Innovation Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Thailand

Corresponding Author, E-mail: ¹amomtat@rmutr.ac.th

Received June 25, 2024; Revised March 29, 2025; Accepted March 30, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อสังเคราะห์และกำหนดองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ 2) เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศ 3) เพื่อตรวจสอบรูปแบบการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศ การวิจัยนี้ใช้ระเบียบการวิจัยแบบผสมผสาน โดยการศึกษาทบทวนวรรณกรรมและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 9 ท่าน ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า 1) การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศได้ 16 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ 3) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ 4) วัฒนธรรมองค์การ 5) การจัดการความรู้ 6) มุมมองในเชิงระบบ 7) การนำองค์กรอย่างมีวิสัยทัศน์ 8) ความเป็นเลิศที่มุ่งเน้นผู้เรียนและลูกค้ากลุ่มอื่น 9) การให้ความสำคัญกับคน 10) การเรียนรู้ระดับองค์กรและความคล่องตัว 11) การมุ่งเน้นความสำเร็จ 12) การจัดการเพื่อนวัตกรรม 13) การจัดการโดยใช้ข้อมูลจริง 14) การสร้างประโยชน์ให้สังคม 15) จริยธรรมและความโปร่งใส 16) การส่งมอบคุณค่าและผลลัพธ์ 2) รูปแบบการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ได้แก่ หลักการ องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศ และกระบวนการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศ 3) การประเมินรูปแบบ

การจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศมีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดการมหาวิทยาลัย; ความเป็นเลิศ; มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Abstract

This research aimed to 1) analyze the factors of university management for excellence of Rajamangala University of Technology Rattanakosin, 2) develop a model of university management for excellence, and 3) evaluate a model of university management for excellence. This research uses mix-method research by using related documents, an interview 9 experts, and questionnaire results from 285 participants. The statistics employed was content analysis, frequency, percentage, mean, standard deviation, and exploratory factors analysis.

The research findings were as follows: 1.) The analysis the factors of administration for excellence of Rajamangala University of Technology Rattanakosin comprised 7 factors were as follows: Leadership, Excellence in Performance, Human Resource Management, Organizational Culture, Knowledge Management, Systems Perspective, Visionary Leadership, Student- and customer-Centered Excellence, Valuing People, Organizational Learning and Agility, Focus on Success, Managing for Innovation, Management by Fact, Societal Contributions, Ethics and Transparency and Delivering Value and Results 2.) The model of university management for excellence of Rajamangala University of Technology Rattanakosin comprised 2 parts: 1) principle, 2) content which consisted of university management for excellence of Rajamangala University of Technology Rattanakosin. 3.) The evaluation of a model of university management for excellence in the aspects of the correctness, the suitability, the feasibility, and the utility were at the highest level

Keywords: University Management; Excellence; Rajamangala University of Technology Rattanakosin

บทนำ

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกกับความจำเป็นในการปรับตัวของสถาบันอุดมศึกษา โดยโลกในยุคปัจจุบันกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง

และเทคโนโลยี อันเป็นผลมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ความเปลี่ยนแปลงตามพลวัตของศตวรรษที่ 21 และการก้าวเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม 4.0 รวมถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างไม่หยุดยั้ง ปัจจัยเหล่านี้ได้สร้างแรงกดดันต่อระบบการศึกษาไทยอย่างมีนัยสำคัญ หนึ่งในปัญหาหลักที่กำลังส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา คือ อัตราการเกิดที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้จำนวนประชากรวัยเรียนลดลง และกระทบต่อจำนวนผู้เข้าสู่ระบบอุดมศึกษาโดยตรง (UNFPA, 2565) ส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องเร่งพัฒนาตนเอง เพื่อความอยู่รอดและสามารถแข่งขันในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างทันท่วงที หากไม่สามารถปรับตัวได้ทัน สถาบันอุดมศึกษาอาจเผชิญกับปัญหาการควบรวม หรือการปิดตัวลงในที่สุด ดังนั้น ความสามารถในการสร้างนวัตกรรมและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจึงเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานในยุคนี้ (Phumphongkhochasorn et al., 2022)

การบริหารจัดการที่มุ่งเน้นคุณภาพและความยั่งยืน การสร้างศักยภาพขององค์กรเพื่อให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้ จำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบบริหารจัดการภายในอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการสร้างองค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม พร้อมยึดหลักคุณภาพในการบริหารจัดการ เช่น องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) องค์กรฐานความรู้ (Knowledge-Based Organization) องค์กรสุขภาพดี (Healthy Organization) องค์กรที่มุ่งเน้นกลยุทธ์ (Strategy-Focused Organization) องค์กรที่มีค่านิยม (Value-Based Organization) องค์กรที่ยึดผู้ใช้บริการเป็นศูนย์กลาง (Customer-Focused Organization) องค์กรที่มีประสิทธิภาพ (Effective Organization) องค์กรแห่งความเป็นเลิศ (High-Performance Organization) องค์กรในยุคปัจจุบันไม่สามารถพึ่งพาเพียงชื่อเสียงในอดีตได้อีกต่อไป หลายองค์กรที่เคยยิ่งใหญ่กลับประสบปัญหาอย่างหนักจากการปรับตัวไม่ทัน เช่น อุตสาหกรรมโทรศัพท์มือถือ หรือกล้องถ่ายภาพ ซึ่งกลายเป็นบทเรียนสำคัญสำหรับการบริหารจัดการในยุคใหม่

ความท้าทายด้านทรัพยากรมนุษย์และผลผลิตทางการศึกษา อีกหนึ่งปัญหาหลักของระบบอุดมศึกษาไทยคือ ความไม่สอดคล้องกันระหว่างหลักสูตรกับความต้องการของตลาดแรงงาน ส่งผลให้บัณฑิตจำนวนมากต้องทำงานนอกสายวิชาที่เรียน หรือได้รับค่าตอบแทนต่ำกว่าความรู้ความสามารถที่แท้จริง ปัญหานี้ยังสะท้อนถึง ข้อจำกัดด้านงบประมาณ ที่ส่งผลต่อคุณภาพของการเรียนการสอนและตัวบุคลากรในมหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ ความท้าทายด้านการบริหารจัดการบุคลากรที่มีความหลากหลายของช่วงวัย ยังส่งผลต่อความสัมพันธ์ภายในองค์กร หากขาดการจัดการที่เหมาะสม อาจเกิดความขัดแย้ง การสื่อสารผิดพลาด และแรงจูงใจที่ลดลง ซึ่งจะกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานในภาพรวม (Sasithon Yuwakosol, 2564) แนวทางการปรับตัวของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ในบริบทของ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ซึ่งเผชิญกับการแข่งขันที่รุนแรงทั้งในระดับประเทศและระดับสากล จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่มีความโดดเด่น

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ โดยเฉพาะ ยุทธศาสตร์ที่ 6 ว่าด้วยการเพิ่มขีดความสามารถของมหาวิทยาลัยสู่ระดับสากล เป้าหมายของมหาวิทยาลัยจึงต้องไม่เพียงแค่ตอบสนองพันธกิจหลักเท่านั้น แต่ต้องเน้นย้ำการพัฒนาความสามารถของผู้บริหาร การจัดการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มคุณภาพ ตลอดจนการสร้างระบบที่สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้องค์กรสามารถยืนหยัดอยู่ในระบบอุดมศึกษาอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์และกำหนดองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการนวัตกรรมการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
2. เพื่อเสนอรูปแบบการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการนวัตกรรมการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
3. เพื่อตรวจสอบรูปแบบการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการนวัตกรรมการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดการจัดการคุณภาพการศึกษา

สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีความรู้และความสามารถในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้เจริญก้าวหน้า ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงควรตอบสนองต่อแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาชาติ และแผนด้านการอุดมศึกษาชาติ โดยส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐานทัดเทียมกับนานาชาติ ทำให้สามารถแข่งขันในระดับนานาชาติได้

ความหมายของ “คุณภาพการศึกษา” และแนวทางการพัฒนาเพื่อความเป็นเลิศ

Khamthong Sirisanglaet (2552) ได้นำเสนอว่าแนวคิดเรื่อง “คุณภาพ” โดยทั่วไปสามารถมองได้จาก 3 มุมมองหลัก ได้แก่

1. นักวิชาการ ที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการผลิตทางการศึกษาที่ได้มาตรฐานและมีความรับผิดชอบตอสังคม
2. ผู้ผลิตหรือผู้รับบริการ ที่มุ่งตอบสนองความต้องการของตนเองและสังคม
3. สถาบัน ที่ต้องสร้างสมดุลระหว่างมาตรฐานกับการตอบสนองผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ความสัมพันธ์ของทั้งสามฝ่ายนี้เปรียบได้กับ “รูปสามเหลี่ยมด้านเท่า” ซึ่งแต่ละด้านมีความสำคัญเท่าเทียมกันในการสร้างคุณภาพการศึกษา โดยสามารถจำแนกความหมายของ “คุณภาพการศึกษา” ตามมุมมองของแต่ละฝ่ายได้ดังนี้

สถาบันอุดมศึกษา คือการบริหารจัดการศึกษาที่ได้มาตรฐาน มีความรับผิดชอบต่อสังคม และตอบสนองความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง

นักวิชาการ เน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลถาวรแก่ผู้เรียน ยึดตามมาตรฐานหลักสูตร และเน้นพัฒนาสมรรถนะสำคัญ

ผู้ปกครอง ให้ความสำคัญกับการศึกษาที่ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลตามหลักสูตร และมีพัฒนาการทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคม

จากแนวคิดข้างต้น การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจึงต้องสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และสังคม รวมถึงนำไปสู่การพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา

แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ

Kanchanapanyakhom (2013) ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศจำเป็นต้องเผชิญกับปัจจัยสำคัญ ได้แก่ การแข่งขันทางวิชาการที่ทวีความรุนแรง การขยายตัวของการศึกษาระดับอุดมศึกษา เกณฑ์การจัดอันดับที่แตกต่างกันในแต่ละองค์กร

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลก ได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาซึ่งองค์กรต่าง ๆ ได้กำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน เช่น

Times Higher Education (THE) กำหนดตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น การเรียนการสอน (Learning Environment) 30% ภาพลักษณ์ในระดับนานาชาติ 7.5% รายได้จากภาคอุตสาหกรรม 2.5%

Quacquarelli Symonds (QS) ใช้ตัวชี้วัด 5 รายการ ได้แก่ 1. ชื่อเสียงทางวิชาการ 40% 2. อัตราส่วนนักศึกษาต่ออาจารย์ 20% 3. จำนวนการอ้างอิงผลงานวิจัยในฐานข้อมูล Scopus 20% 4. ชื่อเสียงจากนายจ้าง 10% 5. อัตราส่วนนักศึกษาหรืออาจารย์ต่างชาติ 5%

ประเด็นท้าทายและความจำเป็นในการพัฒนา

การจัดการภาระงานของอาจารย์ให้มีเวลาในการผลิตผลงานวิจัยและเผยแพร่ได้มากขึ้น เป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาอย่างจริงจัง โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในกระบวนการเรียนการสอนอาจช่วยลดภาระของอาจารย์และส่งเสริมการใช้เหตุผลเชิงวิเคราะห์ในการทำวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพการพัฒนาโครงการคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศจึงมีที่มาจาก กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ซึ่งมุ่งส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาศักยภาพในทุกมิติ เพื่อก้าวสู่ระดับนานาชาติอย่างยั่งยืน

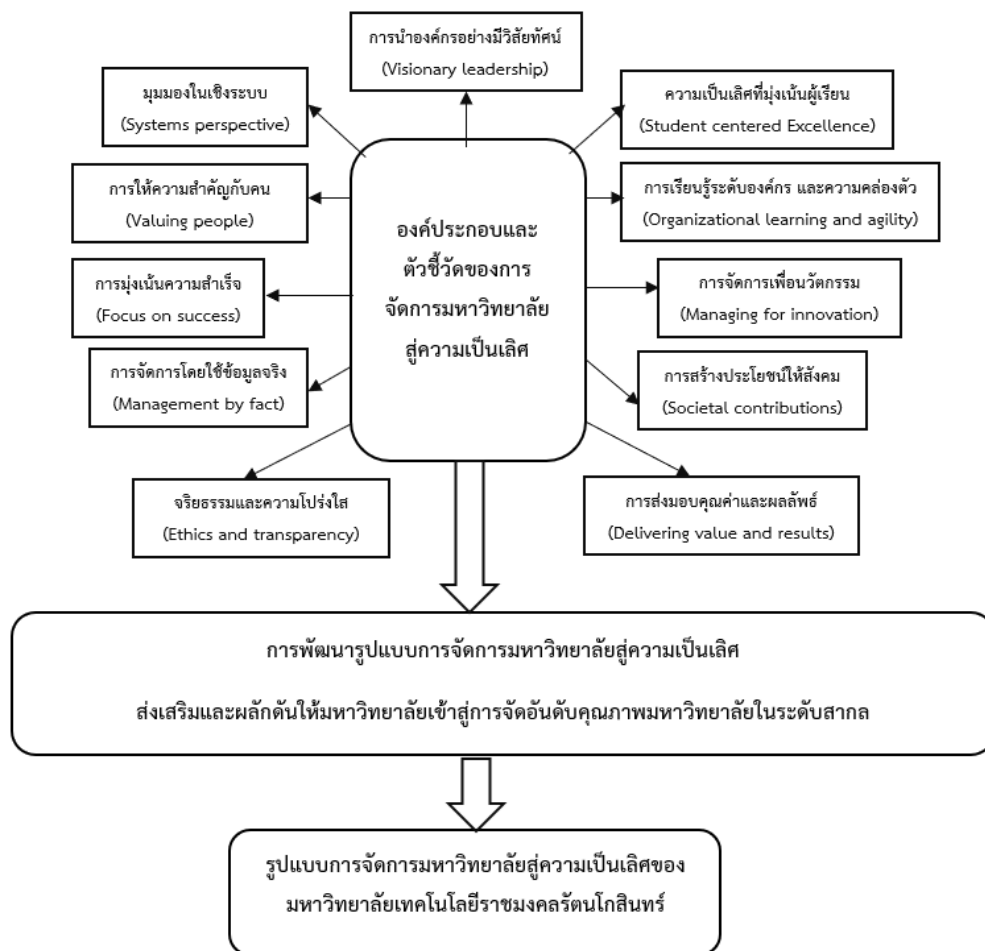
เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ (EdPEx)

EdPEx (Education Criteria for Performance Excellence) เป็นกรอบแนวทางการประเมินและพัฒนาคุณภาพองค์กรในระดับสถาบันอุดมศึกษา โดยมีรากฐานมาจาก เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) ซึ่งพัฒนาแนวคิดมาจาก Baldrige Excellence Framework ของสหรัฐอเมริกา ลักษณะสำคัญของเกณฑ์ EdPEx คือการประเมินความเป็นเลิศในระดับองค์กร โดยเน้นการบริหารจัดการองค์กรอย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการพัฒนาผลลัพธ์ที่ยั่งยืน พร้อมส่งเสริมค่านิยมหลักและความสมดุลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนในประเทศไทย เกณฑ์ EdPEx ถูกนำไปปรับใช้ในหลากหลายบริบท เช่น การบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) การรับรองคุณภาพโรงพยาบาล (HA) การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับสถาบันองค์กรที่ยึดตามเกณฑ์ EdPEx จะสามารถปรับปรุงกระบวนการทำงาน สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีเป้าหมายร่วม และขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศและยั่งยืนได้อย่างเป็นรูปธรรม

ประเด็นสำคัญของเกณฑ์ EdPEx ตามแนวทางของ สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (2563) เกณฑ์ EdPEx มุ่งเน้นประเด็นสำคัญ 5 ด้าน ได้แก่

1. คุณลักษณะของสถาบันเพื่อความสำเร็จในระยะยาวเน้นการเตรียมความพร้อมขององค์กรให้สามารถปรับตัว และแข่งขันได้ในบริบทการศึกษาที่เปลี่ยนแปลง
2. การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมสนับสนุนให้ผู้นำและบุคลากรทุกระดับเห็นเป้าหมายเดียวกัน พร้อมร่วมกันขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง
3. การมีส่วนร่วมของบุคลากรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาและการตัดสินใจ เพื่อสร้างความผูกพันและความรับผิดชอบร่วม
4. การตอบสนองของผู้เรียนและลูกค้าพัฒนาการให้บริการที่สามารถตอบสนองหรือเหนือกว่าความคาดหวังของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ
5. การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนมุ่งสู่ผลลัพธ์ที่สามารถวัดได้ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตการวิจัยเฉพาะในส่วนของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดยประชากรประกอบด้วย ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 1,068 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 285 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) กำหนดขนาดโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan)

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

มีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบรูปแบบการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศ

1. การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Analysis)
2. สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (Expert Interview) จำนวน 9 คน

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบรูปแบบการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) 3 รอบ จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 24 คน

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบรูปแบบการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ อยู่ในระดับมากขึ้นไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ประกอบด้วย 16 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1.2.1 องค์ประกอบที่ 1 ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ประกอบด้วย 6 ตัวแปร
- 1.2.2 องค์ประกอบที่ 2 ด้านการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ ประกอบด้วย 5 ตัวแปร
- 1.2.3 องค์ประกอบที่ 3 ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วย 5 ตัวแปร
- 1.2.4 องค์ประกอบที่ 4 ด้านวัฒนธรรมองค์การ ประกอบด้วย 4 ตัวแปร
- 1.2.5 องค์ประกอบที่ 5 ด้านการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 5 ตัวแปร
- 1.2.6 องค์ประกอบที่ 6 ด้านมุมมองในเชิงระบบ ประกอบด้วย 3 ตัวแปร
- 1.2.7 องค์ประกอบที่ 7 ด้านการนำองค์กรอย่างมีวิสัยทัศน์ ประกอบด้วย 4 ตัวแปร
- 1.2.8 องค์ประกอบที่ 8 ด้านความเป็นเลิศที่มุ่งเน้นผู้เรียนและลูกค้ากลุ่มอื่น ประกอบด้วย 3 ตัวแปร
- 1.2.9 องค์ประกอบที่ 9 ด้านการให้ความสำคัญกับคน ประกอบด้วย 6 ตัวแปร

1.2.10 องค์ประกอบที่ 10 ด้านการเรียนรู้ระดับองค์กรและความคล่องตัว ประกอบ ด้วย 4 ตัวแปร

1.2.11 องค์ประกอบที่ 11 ด้านการมุ่งเน้นความสำเร็จ ประกอบด้วย 12 ตัวแปร

1.2.12 องค์ประกอบที่ 12 ด้านการจัดการเพื่อนวัตกรรม ประกอบด้วย 4 ตัวแปร

1.2.13 องค์ประกอบที่ 13 ด้านการจัดการโดยใช้ข้อมูลจริง ประกอบด้วย 4 ตัวแปร

1.2.14 องค์ประกอบที่ 14 ด้านการสร้างประโยชน์ให้สังคมประกอบด้วย 8 ตัวแปร

1.2.15 องค์ประกอบที่ 15 ด้านจริยธรรมและความโปร่งใสประกอบด้วย 3 ตัวแปร

1.2.16 องค์ประกอบที่ 16 ด้านการส่งมอบคุณค่าและผลลัพธ์ ประกอบด้วย 3 ตัวแปร

2. ผลการสร้างรูปแบบการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

2.1 รูปแบบการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ส่วนนำ และวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ส่วนที่ 2 เนื้อหา หมายถึง ส่วนที่อธิบายถึงองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ผลการตรวจสอบรูปแบบการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ รูปแบบการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์มีความถูกต้องครอบคลุม ความเหมาะสมความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

3. ผลการประเมินรูปแบบการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการนวัตกรรมของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ พบว่าผลการประเมินรูปแบบ พบว่ามีความถูกต้องมีความเหมาะสมมีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

การจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการนวัตกรรม: กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัด

ผลการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบของการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศด้านนวัตกรรม พบว่า มีองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องถึง 16 ประเด็น ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ วัฒนธรรมองค์กร การจัดการความรู้ มุมมองเชิงระบบ การนำองค์กร ด้วยวิสัยทัศน์การมุ่งเน้นผู้เรียนและลูกค้า การให้ความสำคัญกับบุคลากร การเรียนรู้ระดับองค์กรและความคล่องตัว การมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ การจัดการนวัตกรรม การใช้ข้อมูลจริงในการตัดสินใจ การสร้างประโยชน์ให้สังคม การดำเนินงานด้วยจริยธรรมและความโปร่งใส การส่งมอบคุณค่าและผลลัพธ์

การดำเนินงานของหน่วยงานในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะระดับคณะหรือสำนัก ตามแนวทาง เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (EdPEX) ส่วนใหญ่มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลางทั้งในด้านความเข้าใจของบุคลากรและการนำไปใช้ในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

จากการศึกษาของ Chairueang, Nhujaruean and Siripan (2562) พบว่า ความสำเร็จของการบริหารจัดการขึ้นอยู่กับการมีวิสัยทัศน์ของผู้นำ การจูงใจบุคลากร การทำงานเป็นทีม การกำหนดยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน และการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาองค์กร โดยมีระบบและกลไกสำคัญ 10 ระบบ ภายใต้กรอบองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน คือ

1. บริบทและข้อมูลพื้นฐาน
2. ปัจจัยนำเข้าและการวางแผนกลยุทธ์
3. กระบวนการดำเนินงาน
4. ผลลัพธ์และการถ่ายทอด
5. การสะท้อนผลและการเทียบเคียง

2. การพัฒนารูปแบบการจัดการสู่ความเป็นเลิศด้านนวัตกรรม

จากการออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ พบว่า รูปแบบดังกล่าวมีความถูกต้อง ครบถ้วน เหมาะสม และเป็นไปได้สูง ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพในการนำไปใช้พัฒนาระบบบริหารจัดการของสถาบันการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในด้านการจัดการนวัตกรรมเพื่อความเป็นเลิศ แนวทางนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nasompong, Chaopankrang and Ngamkham (2023) ซึ่งระบุองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบการบริหารองค์กรสู่ความเป็นเลิศไว้ 7 ประเด็น ได้แก่

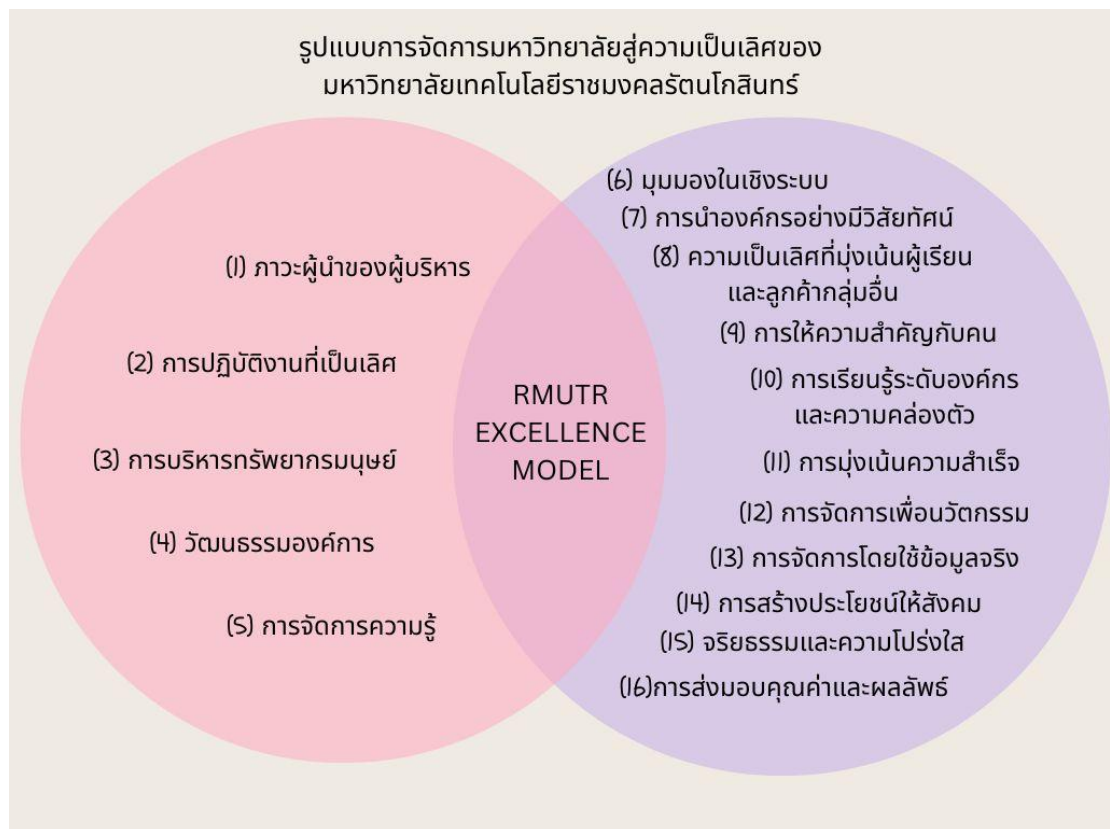
1. นโยบายและกลยุทธ์ของหน่วยงาน
2. การวางแผนการบริหาร
3. การมุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
4. การวิเคราะห์และจัดการงาน

5. การมุ่งเน้นบุคลากร
6. การมุ่งเน้นกระบวนการดำเนินงาน
7. ผลลัพธ์การดำเนินงาน

3. การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ

จากการประเมินรูปแบบที่พัฒนาขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากผู้บริหาร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ตรง พบว่า รูปแบบการจัดการมีระดับความเหมาะสมสูงในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านนโยบาย การบริหารบุคลากร และผลลัพธ์จากการดำเนินงาน ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์มีแนวทางการบริหารจัดการที่ตอบสนองต่อเกณฑ์คุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้อย่างเป็นรูปธรรม

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ภาพที่ 2 รูปแบบการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศ
ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

สรุป

การจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ตระหนักในความสำคัญของการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศ การเตรียมความพร้อมในการพัฒนาการจัดการมหาวิทยาลัยของหน่วยงานให้มีคุณภาพมุ่งสู่ความเป็นเลิศอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยประยุกต์การพัฒนามาตามรูปแบบการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ให้เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงานในสังกัดของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำรูปแบบการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ไปใช้ ผู้บริหารควรศึกษารายละเอียดของรูปแบบเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างละเอียดในทุกประเด็นเนื้อหาเพื่อนำไปใช้บริหารหน่วยงานในสถานการณ์จริง

1.2 รูปแบบการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ที่สร้างขึ้นสามารถนำไปพัฒนามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ในสังกัดอื่นให้มุ่งสู่ความเป็นเลิศได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการนำการจัดการมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ไปใช้

References

- Chairueang, N., Nhujaruean, S. and Siripan, A. (2019). The university administration model according to education criteria for performance excellence: cased studies of nakhon si thammarat rajabhat university. *Journal of Graduate School Sakon Nakhon Rajabhat University*, 16(73), 31–43.
- Ministry of Education. (2553). *The National Education Act B.E. 2553 (Third Edition)*. Siam Sport Syndicate Co., Ltd.

- Nasompong, K., Chaopankrang, S., & Ngamkham, K. (2023). The development of the management model of an organization towards the excellence for the Faculty of Industrial Education, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi. *Rmutsb Academic Journal (Humanities and Social Sciences)*, 8(1), 125–135.
- Phumphongkhochasorn, P., Damnoen, S., Tuwanno, P. D. M., & Srichan, P. W. (2022). Educational Quality Assurance and School Management Standards According to International. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 6(1), 1–16.
- Sirisanglaet, K. (2552). Research for the Development of Educational Quality. *In the collection of courses on Information and Research in Educational Administration, Unit 13, Faculty of Education, Sukhothai Thammathirat Open University*. Sukhothai Thammathirat Open University Press.
- United Nations Population Fund. (2565). *Impact of Demographic Changes in Thailand: Situation and Policy Recommendations*. http://social.nesdc.go.th/social/Portals/0/Documents/1000_UNFPA_rev_Policy%20Brief%20Thai_200411_69.pdf.
- Yuwakosol, S. and Chompukum, P. (2564). Opinion and Media Usage Among Generations in the Digital Age. *The Journal of Social Communication Innovation*, 9(2), 10–25.
- Zhao, Y. (2009). *Global Citizens Wanted*. Educational Leadership.